

Годишник на Народния Археологически
Музей Пловдив №1 (1948): 204-207

Арх. Хр. Д. Пеев

Големият безистен в Пловдив

След Куршумхан, втората обществена сграда от съществено стопанско значение за Пловдив през турското владичество, е бил Големият безистен¹⁾. Разположен в средата на търговската част на града, той е съсредоточавал голяма част от търговията с платове и други текстилни произведения. За него Евлия Челеби през

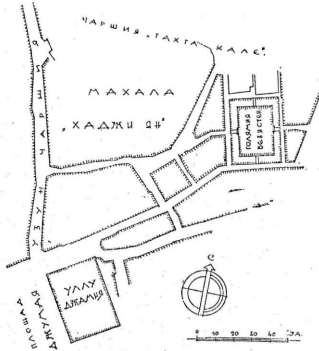
¹⁾ Ив. Вазов, Живописна България, Събр. съчинения, София, 1946, XI 180.

²⁾ П. т.

³⁾ Безистен, турска сграда за панаир, в която се помещават дюкяни, нещо като общ магазин; обикновено в него са продавали стоки само от един бранш.

средата на 17 век казва: „Има единъ гивирентъ, богатъ безистенъ съ здрави врати. Цѣннитѣ стоки на цѣлия градъ се намиратъ въ него¹⁾“. Това твърдение на го-

дили шест улици, които го свързвали с всички краища на града. Той се намирал в махала Хаджиин²⁾, зад големия Кервансарай-Куршумхан. Главният му вход е бил

Обр. 64. — План на квартала Тахтакале в Пловдив през XIX в.
Fig. 64. — Plan du quart'er Takhtakalé à Plovdiv pendant le XIX s.

лямия турски пътописец отговаря на истината и ние ще можем да го разберем само като се пренесем в онази епоха, когато „цѣннитѣ“ стоки изобико не са били много и са могли да бъдат събирани в една масивна сграда, при това с здрави врати и дебели стени, за да гарантират абсолютната сигурност на стоките.

За неговото ситуационно разположение може да се съди от стария градски план³⁾, извлечение от който е дадено на обр. 64. От тази скица се вижда, че безистентът е бил разположен в голямата Тахтакаленска чаршия и към него са во-

откъм запад и към него водели три улици от голямата Узунчаршия⁴⁾.

Самата сграда е била едноетажна каменна постройка, с външни размери: шир. 18·25 м. и дълж. 27·06 м., с застроена площ около 500 кв. метра. Четири масивни стени, дебели около 1·9 м., се издигали високо и обграждали едно голямо правоъгълно пространство. Отвътре това пространство е било разделено на шест равни отделения, посредством две голми четвъртити колони, върху които са стъпвали

¹⁾ Пловдив е имал тогава над 40 махали, всяка от които е имала отделно име; за тях вж. арх. Хр. Д. Пеевъ, Плов. общ. вестник, брой 279, 1942.

²⁾ Узунчаршия се е казва а правата търговска улица от моста на р. Марица до площада пред голямата Джумая джамия, днес ул. Райко Даскалов.

³⁾ Д. Г. Гаджановъ, цит. съч., 689.

⁴⁾ Вж.: Общъ регулациянъ планъ на гр. Пловдивъ от инж. И. Шинтеръ въ мѣрка 1:1000, отъ 1891 г., който се намира в техническия отделъ при Пловдивската община.